

2026-07-16
S2026/01516

Socialdepartementet

Försäkringskassan
Box 42006
126 12 Stockholm

Uppdrag till Försäkringskassan att vidareutveckla dialogen med arbetsgivare i sjukpenningärenden som rör psykisk ohälsa

Regeringens beslut

Regeringen ger Försäkringskassan i uppdrag att vidareutveckla dialogen med arbetsgivare i ärenden där försäkrade är sjukskrivna på grund av psykisk ohälsa genom att

- ge arbetsgivare vägledning till befintlig information och kunskap om vad arbetsgivare ska och kan göra för att ge medarbetare som är sjukskrivna för psykisk ohälsa stöd för återgång i arbete, samt
- ta fram rutiner för i vilka ärenden och när i dessa ärenden sådan vägledning ska ges till arbetsgivaren.

Försäkringskassan ska senast den 15 december 2026 lämna en skriftlig redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Ärendet

Enligt statistik från Försäkringskassan utgör sjukskrivningar på grund av psykiatriska diagnoser, ofta stressrelaterade, den största andelen av de pågående sjukfallen. Psykisk ohälsa kan ha många förklaringar. Bristande förhållanden på arbetsplatsen kan vara en orsak, men det kan också handla om kombinationen av förvärvsarbete och det obetalda arbetet i hemmet, som i större omfattning utförs av kvinnor. Kombinationen av förvärvsarbete och det obetalda arbetet i hemmet innebär en större belastning som kan bidra till psykisk ohälsa.

Regeringen har under innevarande mandatperiod vidtagit flera åtgärder för att förbättra stödet för återgång i arbete. Flera olika uppdrag har getts till Försäkringskassan, Arbetsmiljöverket, Arbetsförmedlingen och Socialstyrelsen i syfte att främja en god arbetsmiljö, stärka stödet för återgång i arbete, utveckla hälso- och sjukvårdens och äldreomsorgens arbete och stärka forskningen.

Kunskap och evidens om effektiva insatser för återgång i arbete behöver fortsatt utvecklas. För att främja en sådan kunskapsutveckling finansierar Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) på regeringens initiativ tre nyligen etablerade centrubildningar för återgång i arbete; Stockholms centrum för återgång i arbete vid Karolinska institutet, Forskningscentret RELATE vid Linköpings universitet samt Centrum för primärvårdsnära forskning om återgång i arbete vid Göteborgs universitet. Det finns dock redan i dag vetenskapligt stöd för att arbetsgivares insatser har betydelse för återgång i arbete vid sjukskrivning som orsakas av psykisk ohälsa, något som exempelvis Fortes vetenskapliga översikt om återgång i arbete efter sjukskrivning i mental och muskuloskeletal ohälsa visar (2025).

Arbetsgivare är skyldiga att förebygga ohälsa i arbetet och vidta de arbetsplatsinriktade rehabiliteringsåtgärder som krävs för att en arbetstagare ska kunna återgå i arbete. Arbetsgivaren är ansvarig för att den företagshälsovård som arbetsförhållandena kräver finns att tillgå. Därutöver är arbetsgivaren skyldig att upprätta en plan för återgång i arbete då en medarbetare har varit sjukskriven i 30 dagar om det kan antas att hans eller hennes arbetsförmåga kommer att vara nedsatt på grund av sjukdom under minst 60 dagar. Regeringen har gett Försäkringskassan i uppdrag att stärka arbetet med att följa upp arbetsgivares planer för återgång i arbete och samordningen av rehabiliteringsinsatser för långtidssjukskrivna, och Försäkringskassan och Arbetsmiljöverket har getts i uppdrag att utveckla sin samverkan och tillsyn av arbetsgivares arbetsmiljö- och rehabiliteringsansvar (regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Försäkringskassan). För att stödja åtgärderna på arbetsplatsen har regeringen utvecklat bidraget till arbetsgivare för köp av arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd och sedan den 1 mars 2026 kan en anställd, i överenskommelse med sin arbetsgivare, arbetspröva med bibehållen sjukpenning under en kortare period för att underlätta återgång i arbete. Därtill har Försäkringskassan och ytterligare 26 myndigheter regeringens uppdrag att bidra till genomförandet av den nationella strategin för psykisk hälsa och suicidprevention där ett av sju

delmål handlar om ett inkluderande och hållbart arbetsliv som främjar psykisk hälsa. Enligt delmålet är det särskilt prioriterat att utveckla arbetet för en god arbetsmiljö som främjar psykisk hälsa, öka deltagandet i arbetslivet och öka kunskapen om stöd vid sjukdom och funktionsnedsättning. Vidare beslutade regeringen i april 2026 om en utredning om stärkt ledarskap inom äldreomsorgen. I juni 2026 beslutade regeringen också om en ny arbetsmiljöstrategi för perioden för 2026–2031.

Arbetsgivare är en heterogen grupp och de har olika stöd till sitt förfogande i ansvaret att förebygga ohälsa på arbetsplatsen och underlätta återgång till arbete vid sjukfrånvaro. Arbetsgivares arbete med sjukskrivningar vilar i hög grad på kompetensen och förutsättningarna hos första linjens chefer. För dessa chefer är arbete med sjukskrivna medarbetare en uppgift som förekommer sporadiskt, vilket betyder att den sällan blir en del av det dagliga arbetets rutiner. För chefer kan det upplevas som särskilt svårt att veta hur de ska agera när en medarbetare är sjukskriven på grund av psykisk ohälsa.

Närmare om uppdraget

Försäkringskassan arbetar redan i dag aktivt med att öka kunskapen hos arbetsgivare om deras ansvar för arbetstagare som är sjukskrivna. Under 2024 tog Försäkringskassan fram ett stödmaterial för försäkringsutredare i syfte att ge arbetsgivare ökad kunskap om ansvarsfördelningen mellan de ansvariga aktörerna i sjukskrivningsprocessen. Försäkringskassan driver också det tre-åriga projektet Momentum, som finansieras med medel av den Europeiska socialfonden (ESF+) och drivs i samarbete med Arbetsmiljöverket, Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, forskare, Sveriges företagshälsor samt arbetsmarknadens parter. Projektets syfte är att samla och sprida kunskap om psykisk hälsa, förebyggande arbete och hållbar återgång i arbete. Inom ramen för projektet har regionala forum etablerats i vilka över 100 arbetsgivare från hela landet möts.

Mot bakgrund av den kunskap som i dag finns gällande arbetsgivarens betydelse för återgång i arbete vid psykisk ohälsa bedömer regeringen att Försäkringskassan ytterligare bör underlätta för arbetsgivare att ge sjukskrivna medarbetare stöd för att komma tillbaka till arbete. Försäkringskassan når i sin handläggning av sjukpenningärenden ett mycket stort antal chefer och bedöms därigenom med små medel kunna stärka dialogen genom att vägleda arbetsgivare till information som underlättar när en medarbetare är sjukskriven på grund av psykisk ohälsa. Sådan information

kan exempelvis vara material som finns tillgängligt digitalt och som riktas till chefer, såsom det material de partsägda organisationerna Prevent och Suntarbetsliv tagit fram. Vidare kan Försäkringskassan informera om vilka skyldigheter man som chef har i arbetet med en medarbetare som är sjukskriven genom att vägleda till Försäkringskassans egen hemsida och till Arbetsmiljöverkets hemsida.

Försäkringskassan har i uppgift att se till att den försäkrades behov av rehabilitering klarläggs och att de åtgärder som behövs för en effektiv rehabilitering av den försäkrade vidtas. Detta kan underlättas om chefers kunskap om hur de praktiskt ger en sjukskriven medarbetare stöd tillbaka till arbete förbättras. Försäkringskassan tillhandahåller dock inte rehabiliteringsinsatser och har inte heller i uppgift att föreslå vilka rehabiliteringsinsatser som ska vidtas. Det är därför viktigt att arbetsgivare och hälso- och sjukvården så snart som möjligt initierar de åtgärder som behövs för en effektiv rehabilitering av den som är sjukskriven. Om det visar sig att det finns behov av att samordna dessa insatser så är det Försäkringskassans ansvar att göra det.

Regeringen bedömer således att det finns ett särskilt behov av att Försäkringskassan ger arbetsgivare stöd i form av vägledning till befintlig information och kunskap om vad arbetsgivare ska och kan göra för att ge stöd för återgång i arbete när det gäller medarbetare som är sjukskrivna på grund av psykisk ohälsa.

På regeringens vägnar

Anna Tenje

Esbjörn Åkesson

Kopia till

Finansdepartementet/BA

Arbetsmarknadsdepartementet/A

Riksdagens socialförsäkringsutskott

Arbetsmiljöverket

Folkhälsomyndigheten

Socialstyrelsen